

DOLORES REDONDO

Ofrena a la tempesta

TRILOGIA DE BAZTAN 3

labutxaca

Dolores Redondo

Ofrena a la tempesta

Traducció de Núria Parés Sellarès

Columna
Barcelona

Títol original: *Ofrenda a la tormenta*

© Dolores Redondo Meira, 2014

Publicat per acord amb Pontas Literary & Film Agency

La primera edició en català d'aquesta obra es va publicar
a Columna l'any 2014

Primera edició en aquest segell: maig del 2016

© de la traducció: Núria Parés Sellarès, 2014

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.,
labutxaca

Fotocomposició: Víctor Igual

Impressió: Liberdúplex

DIPÒSIT LEGAL: B. 6.233-2016

ISBN: 978-84-16600-05-2

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

Sobre el moble, un llum il·luminava l'estança amb una càlida claror rosada que adquiria altres matisos de color en filtrar-se a través dels delicats dibuixos de fades que decoraven la tulipa. Des de l'estanteria, tota una col·lecció d'animalets de peluix observava amb ulls brillants l'intrús, que, en silenci, estudiava el posat quiet del nadó adormit. Va escoltar atent el rumor del televisor engegat a l'habitació contigua i l'estentòria respiració de la dona que dormia al sofà, il·luminada per la llum freda provinent de la pantalla. Va passejar la mirada pel dormitori, estudiant cada detall, embadalit pel moment, com si així pogués apropiar-se i guardar per sempre més aquell instant i convertir-lo en un tresor en el qual recrear-se eternament. Amb una barreja d'avidesa i serenitat es va gravar a la ment el suau dibuix del paper pintat, les fotos emmarcades i la bossa de viatge que contenia els bolquers i la robeta de la nena, i llavors va aturar els ulls al bressol. Una sensació propera a l'embriaguesa li va envair tot el cos i una nàusea li va pujar fins a la boca de l'estómac. La nena dormia de panxa enlaire amb un pijama vellutat i

estava tapada fins a la cintura amb un edredó de floretes que l'intrús va apartar per veure-la sencera. La nena va sospirar en somnis, i dels llavis rosats li va lliscar un filet de saliva que li va dibuixar un rastre humit a la galta. Les manetes rodanxones, obertes a cada costat del cap, li van tremolar lleument abans de quedar una altra vegada immòbils. L'intrús va sospirar, contagiats per la nena, i una onada de tendresa el va envair durant un instant, tot just un segon, suficient per fer-lo sentir bé. Va agafar el nino de peluix que s'havia quedat assegut als peus del bressol com un guardià silenciós i gairebé va notar la cura amb què algú l'havia col·locat allà. Era un ós polar de pèl blanc, ulls negres petits i panxa prominent. Un llaç vermell, incongruent, li envoltava el coll i li penjava fins a les potes posteriors. Va passar tendrament la mà pel cap del peluix per notar-ne la suavitat, se'l va acostar a la cara i va enfonsar el nas entre el pèl de la panxa per aspirar l'olor dolça de juguina nova i cara.

Va notar com el cor se li accelerava alhora que la pell se li perlava d'aigua i començava a transpirar de manera abundant. De sobte, enfadat, es va apartar l'osset de la cara amb fúria i amb un gest decidit el va posar sobre el nas i la boca de la nena. Després, simplement, va pressionar.

Les manetes es van agitar i es van alçar cap al cel, un dels ditets de la nena va arribar a fregar el canell de l'intrús i al cap d'un instant va semblar que queia en un son profund i reparador mentre tots els músculs se li relaxaven i les mans, com estrelletes de mar, li tornaven a reposar sobre els llençols.

L'intrús va retirar el nino i va observar la carona de la nena. No mostrava cap mena de patiment, excepte una lleu vermellor que li havia aparegut al front just entremig dels ulls, probablement causada pel nas de l'osset. No hi

havia llum en el seu rostre, i la sensació d'estar davant un receptacle buit va augmentar quan es va acostar de nou el nino a la cara per aspirar l'aroma infantil, ara enriquida per l'alè d'una ànima. L'olor era tan bona i dolça que se li van omplir els ulls de llàgrimes. Va sospirar, agraït, va arreglar el llaç de l'osset i el va tornar a col·locar al seu lloc, als peus del bressol.

La urgència el va tenallar de sobte, com si hagués pres consciència que s'havia entretingut massa estona. Només es va girar una vegada. La claror del llum va arrencar pietosa la brillantor dels onze parells d'ulls dels altres animals de peluix que, des de l'estanteria, el miraven horroritzats.

F

Feia vint minuts que l'Amaia observava la casa des del cotxe. Amb el motor parat, el baf que es formava als vidres, juntament amb la pluja que queia a fora, contribuïa a desdibuixar els perfils de la façana de porticons foscos.

Un cotxe petit es va aturar davant de la porta i en va baixar un noi que va obrir un paraigua mentre s'inclinava cap al quadre de comandament per agafar una llibreta, que va consultar breument abans de llençar-la de nou a l'interior del vehicle. Tot seguit va anar cap a la part posterior del cotxe, va obrir el maleter, en va treure un paquet pla i es va dirigir a l'entrada de la casa.

L'Amaia el va atrapar just quan tocava el timbre.

—Perdoni, qui és vostè?

—Serveis socials, li portem cada dia el dinar i el sopar —va respondre, fent un gest cap a la safata plastificada que duia a la mà—. Ell no pot sortir i no té ningú que se'n faci càrrec —va explicar—. És familiar seu, vostè? —va preguntar, esperançat.

—No —va respondre—. Policia Foral.

—Ah —va dir ell, perdent tot l'interès.

El noi va tornar a trucar i, tot acostant-se al lllindar de la porta va cridar:

—Senyor Yáñez, sóc en Mikel, dels serveis socials, se'n recorda? Vinc a portar-li el dinar.

La porta es va obrir abans que acabés de parlar. Va aparèixer el rostre eixarreït i cendrós d'en Yáñez a l'es-cletxa de la porta.

—És clar que me'n recordo, no estic pas senil... I per què carai crida tant? Tampoc estic sord —va dir, malhumorat.

—És clar que no, senyor Yáñez —va dir el noi, somrient, mentre empenyia la porta i entrava.

L'Amaia va buscar la placa per ensenyar-l'hi.

—No cal —va dir ell, que la va reconèixer i es va apartar una mica per franquejar-li el pas.

En Yáñez anava vestit amb uns pantalons de pana i un jersei gruixut sobre el qual s'havia posat una bata de pel·fa d'un color que l'Amaia no va poder identificar amb l'escassa llum que entrava a través dels porticons, ajustats, de l'única finestra de tota la casa. El va seguir pel passadís cap a la cuina, on un fluorescent va parpellejar diverses vegades abans d'encendre's definitivament.

—Però, senyor Yáñez —va exclamar el noi, una mica massa alt—, ahir no es va menjar el sopar! —Davant de la nevera, oberta, treia i col·locava paquets de menjar embolicats amb plàstic transparent—. Ja sap que ho hauré d'apuntar a l'informe, oi? Si després el metge el renya, jo me'n rento les mans. —Parlava amb el mateix to que ho faria si s'adrecés a un nen.

—Apunta-ho on vulguis —va remugar en Yáñez.

—Que no li va agradar el lluç amb salsa? —I sense esperar resposta, va continuar—: Per a avui li deixo ci-

grons amb carn, iogurt, i per sopar truita i sopa, i de postres bescuit. —Es va girar i va col·locar a la mateixa safata els embolcalls de menjar sense tocar, es va ajupir sota l'aigüera, va lligar la petita bossa d'escombraries que aparentment només contenia un parell d'embalatges i va anar cap a la sortida, es va aturar al costat de l'home i va tornar a parlar una mica massa alt—: Bé, doncs, senyor Yáñez, ja està tot, bon profit i fins demà.

Va fer un gest amb el cap a l'Amaia i se'n va anar. En Yáñez va esperar a sentir la porta de l'entrada abans de parlar:

—Què li ha semblat? I això que avui s'ha entretingut, perquè normalment no triga ni vint segons; està desitjant sortir per la porta des del moment que entra —va dir; va apagar el llum i va deixar l'Amaia gairebé a les fosques mentre es dirigia cap a la sala d'estar—. Aquesta casa li fa posar els pèls de punta, i no l'hi retrec pas, és com entrar en un cementiri.

El sofà entapissat de vellut marró estava parcialment tapat amb un llençol, dues mantes gruixudes i un coixí. L'Amaia va suposar que hi dormia, que, de fet, gran part de la seva vida transcorria en aquell sofà. Hi havia engrunes a sobre les mantes i s'hi veia una taca resseca i ataronjada que semblava d'ou. L'home va seure repençant-se al coixí i l'Amaia el va observar detingudament. Havia passat un mes des que l'havia vist a la comissaria; a causa de l'edat, estava en règim d'arrest domiciliari en espera del judici. S'havia aprimat, i l'expressió dura i desconfiada de la cara se li havia afilat i li conferia un aspecte d'asceta boig. Encara duia els cabells curts i s'havia afaitat, però sota la bata i el jersei li sortia la jaqueta del pijama. L'Amaia es va preguntar quant de temps devia fer que el portava posat. Hi feia molt fred, a la casa, era evi-

dent que no hi havia hagut calefacció durant dies. Davant del sofà, una xemeneia apagada i un televisor bastant nou i sense volum que competia i guanyava en mides a la xemeneia, i reflectia a tota l'estança la seva gèlida llum blava.

—Puc obrir els porticons? —va preguntar l'Amaia mentre s'acostava a la finestra.

—Faci el que vulgui, però abans de marxar deixi'ls tal com estaven.

Ella va assentir, va obrir les fulles de fusta i va empènyer els finestrons per deixar passar l'escassa llum de Baztan. Es va girar cap a ell i el va veure centrant tota l'atenció a la televisió.

—Senyor Yáñez.

L'home estava concentrat en la pantalla com si ella no hi fos.

—Senyor Yáñez...

La va mirar distret i una mica molest.

—Voldria... —va dir, fent un gest cap al passadís— voldria fer una ullada.

—Vagi, vagi —va respondre ell, tot agitant la mà—. Miri el que vulgui; només li demano que no regiri gaire les coses, perquè quan se'n van anar els policies ho van deixar tot de cap per avall i em va costar molt tornar-ho a ordenar tot.

—És clar...

—Espero que sigui tan considerada com el policia que va venir ahir.

—Ahir va venir un policia? —va preguntar, sorpresa.

—Sí, un policia molt amable, fins i tot em va fer un cafè amb llet abans de marxar.

La casa era d'una sola planta i, a més de la cuina i la sala d'estar, hi havia tres habitacions i un lavabo bastant gran. L'Amaia va obrir els armaris i va revisar els prestatges, on hi havia productes per afaitar-se, rotllos de paper de vàter i alguns medicaments. A la primera habitació hi dominava un llit de matrimoni, en el qual semblava que no havia dormit ningú des de feia molt temps; estava cobert amb un cobrellit estampat de flors de conjunt amb les cortines, que es veien descolorides allà on els havia tocat el sol durant anys. A sobre del tocador i les tauletes, uns tapets de ganxet ajudaven a augmentar l'efecte de viatge en el temps. Una habitació decorada amb delicadesa als anys setanta, segurament per la dona d'en Yáñez, i que l'home havia mantingut intacta. Els gerros amb flors de plàstic de colors impossibles li van produir a l'Amaia la sensació d'irrealitat de les reproduccions d'estances que es poden veure en els museus etnogràfics, tan fredes i inhòspites com tombes.

La segona habitació estava buida, amb l'excepció d'una vella màquina de cosir situada sota la finestra i un cistell de vímet al costat. Ho recordava perfectament de l'informe del registre. Tot i així, el va destapar per veure els retalls de tela, entre els quals va reconèixer una versió més acolorida i brillant de les cortines de la primera habitació. La tercera cambra era la del nen, així l'havien anomenat en el registre perquè exactament era això: l'habitació d'un nano de deu o dotze anys. El llit individual amb un pulcre cobrellit blanc. A les prestatgeries, alguns llibres d'una col·lecció infantil que ella mateixa recordava haver llegit i joguines, gairebé totes de construcció, vaixells, avions, i una sèrie de cotxes petits de metall col·locats en bateria i sense ni un bri de pols. Darrere la porta, un pòster d'un model clàssic de Ferrari, i a l'escriptori, antics llibres de text i un feix de cromos de futbol lligats amb una goma elàstica. Els

va agafar i va veure que la goma estava seca i clivellada, i s'havia soldat definitivament al cartró descolorit dels cromos. Els va deixar al seu lloc mentre comparava mentalment el record del pis d'en Berasategui a Pamplona amb aquella habitació glaçada. A la casa hi havia dues estances més, una petita cambra de rentar i una llenyera ben proveïda, en la qual en Yáñez havia habilitat una zona per guardar-hi les eines del camp i un parell de calaixos de fusta oberts on es veien patates i cebes. En un racó, al costat de la porta que donava a fora, hi havia una caldera de gas apagada.

Va agafar una cadira del menjador i la va col·locar entre l'home i el televisor.

—Vull fer-li unes quantes preguntes.

L'home va agafar el comandament que tenia al costat i va apagar el televisor. La va mirar en silenci, esperant, amb aquella expressió entre la fúria i l'amargor que va fer que l'Amàia el catalogués com a imprevisible des de la primera vegada que el va veure.

—Parli'm del seu fill.

L'home va encongir les espatlles.

—Com era la seva relació amb ell?

—És un bon fill —va respondre massa ràpid—, i feia tot el que es podia esperar d'un bon fill.

—Com ara què?

Aquesta vegada s'ho va haver de pensar.

—Bé, em donava diners, a vegades anava a comprar, em portava menjar, aquestes coses...

—No és pas aquesta la informació que tinc. Al poble es diu que després de morir la seva dona, va enviar el noi a estudiar a l'estranger, i que durant anys no se'l va tornar a veure per aquí.

—Estava estudiant, estudiava molt, va fer dues carre-

res i un màster, és un dels psiquiatres més importants de la seva clínica...

—Quan va començar a venir amb més assiduitat?

—No ho sé, potser fa un any.

—Alguna vegada va dur alguna cosa més que menjar, alguna cosa que guardés aquí o que potser li demanés per guardar-la en un altre lloc?

—No.

—N'està segur?

—Sí.

—He vist la casa —va dir, mirant al seu voltant—. Està molt neta.

—L'he de mantenir així.

—Ja ho entenc, la manté així per al seu fill.

—No, la mantinc així per a la meua dona. Està tot tal com quan ella se'n va anar...

Va contraure la cara amb una ganyota entre el dolor i el fàstic, i es va estar així uns segons sense fer cap mena de soroll. L'Amaia va saber que plorava quan li va veure les llàgrimes que li queien galtes avall.

—És l'únic que he pogut fer; totes les altres coses les he fet malament.

La mirada de l'home saltava erràtica d'un objecte a un altre, com si busqués una resposta amagada entre els adorns descolorits que hi havia als prestatges i les tauletes, fins que es va aturar en els ulls de l'Amaia. Va agafar la vora de la manta i la va estirar per tapar-se la cara, s'hi va estar un parell de segons i després la va apartar amb fúria, com si amb aquell gest es penalitzés per haver-se permès la debilitat de plorar davant d'ella. L'Amaia estava gairebé convençuda que la conversa s'havia acabat, però l'home va aixecar el coixí i de sota en va treure una fotografia emmarcada que va mirar embadalit abans d'ensenyar-l'hi.

El gest de l'home la va transportar a un any abans, en una altra sala d'estar on un pare desolat li havia ensenyat el retrat de la seva filla assassinada, que també tenia guardat sota un coixí semblant. No havia tornat a veure el pare de l'Anne Arbizu, però el record del seu dolor reviscut en aquell altre home la va colpir amb força mentre pensava que el dol era capaç d'agermanar-se en els gestos de dos homes tan diferents.

Una noia que no passava dels vint-i-cinc anys li va somriure des de la foto emmarcada. La va mirar uns instants i la va tornar a l'home.

—Jo em pensava que teníem la felicitat assegurada, sap? Una dona jove, guapa, bona persona... Però quan el nen va néixer ella es va començar a tornar rara, estava trista, ja no somreia, no volia ni agafar el nen a coll, deia que no estava preparada per estimar-lo, que notava que el nen la rebutjava, i jo no la vaig saber ajudar. Li deia que això són ximpleries, com no vols que t'estimi, i ella encara es posava més trista. Sempre trista. Però tot i així mantenia la casa neta com una patena, i cuinava cada dia. Però no somreia, no cosia, quan tenia temps lliure només dormia, tancava els porticons com ara faig jo i dormia... Recordo com ens vam sentir d'orgullosos quan vam comprar aquesta casa, i ella la va arreglar tan bé... La vam pintar, hi vam posar testos amb flors... Les coses ens anaven bé, em pensava que res no canviaria. Però una casa no és una llar, i aquesta es va convertir en la seva tomba... i ara em toca a mi, arrest domiciliari, en diuen. Diu l'advocat que quan surti el judici em deixaran complir la condemna aquí, o sigui que aquesta casa també serà la meva tomba. Cada nit em quedo aquí, sense poder dormir, i noto la sang de la meva dona sota el cap.

L'Amaia va mirar el sofà detingudament; el seu aspecte no concordava amb la resta de la decoració.

—És el mateix, però el vaig portar al tapisser perquè estava tacat de la seva sang i hi va posar aquesta tela perquè no en tenien de la mateixa; és l'únic que he canviat. Tot i així, quan m'estiro aquí sento l'olor de la sang que hi ha sota l'entapissat.

—Fa fred —va dir l'Amaia, per dissimular l'estremiment que li va recórrer l'esquena.

Ell va encongir les espatlles.

—Per què no encén la caldera?

—No funciona des de la nit que se'n va anar la llum.

—Ha passat més d'un mes des d'aquella nit. Ha estat tot aquest temps sense calefacció?

Ell no va contestar.

—I els serveis socials?

—Només deixo entrar el de la safata, ja els vaig dir el primer dia que si vénen per aquí els rebré a cops de destrat.

—També té la xemeneia. Per què no l'encén? Per què passa fred?

—No em mereixo res més.

L'Amaia es va aixecar, va anar a la llenyera i va tornar amb un cistell ple de llenya i tot de diaris vells; es va ajupir davant de la llar, va remoure la cendra vella i hi va col·locar els troncs. Va agafar els llumins que hi havia a sobre la lleixa i va encendre el foc. Va tornar a seure. L'home es va quedar mirant fixament les flames.

—L'habitació del seu fill també està molt ben conservada. Em costa creure que un home com ell dormís allà.

—No ho feia pas; a vegades venia a dinar, a vegades a sopar, però mai no hi dormia, aquí. Se n'anava i tornava de bon matí. Em deia que preferia un hotel.

L'Amaia no s'ho creia, això; ja ho havien comprovat,

i no constava que s'hagués allotjat a cap hotel, hostel o casa rural de la vall.

—N'està segur?

—Em sembla que sí, ja ho vaig dir als policies, però no ho puc afirmar al cent per cent. No tinc tan bona memòria com els faig creure als dels serveis socials, a vegades m'oblido de les coses.

L'Amaia va treure el mòbil, que havia notat que li vibrava a la butxaca, i va veure que tenia unes quantes trucades perdudes. Va buscar una foto, va tocar la pantalla per augmentar-la i, evitant mirar-la, la va ensenyar a l'home.

—Va venir amb aquesta dona?

—Aquesta és la seva mare, inspectora, la Rosario.

—La coneix? La va veure, aquella nit?

—No la vaig veure aquella nit, però conec la seva mare de tota la vida; s'ha fet una mica gran, però no ha pas canviat tant.

—Pensi-ho bé, m'acaba de dir que no té bona memòria.

—A vegades m'oblido de sopar, i a vegades sopo dues vegades perquè no recordo si ho he fet, però no oblido qui ve a casa meva. I la seva mare mai no hi ha posat els peus, aquí.

Va apagar la pantalla i es va guardar el mòbil a la butxaca de l'abric. Va col·locar la cadira al seu lloc i va ajustar de nou els porticons abans de marxar. Quan va ser a dins del cotxe, va marcar un número al mòbil, que no parava de vibrar amb insistència. Va respondre un home a l'altra banda recitant el nom de l'empresa.

—Sí, és per veure si em poden enviar algú perquè em posi en marxa la caldera, que la tenim parada des d'aquella forta tempesta. —I després va donar l'adreça d'en Yáñez.